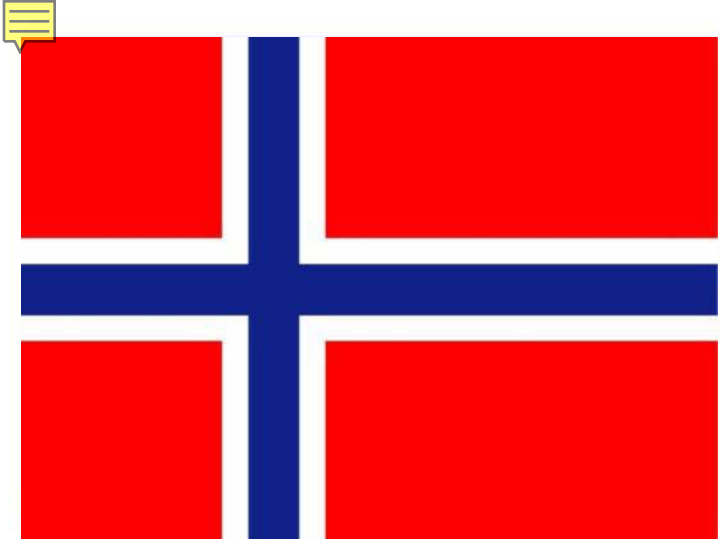

Vanndirektivet: Utslipp av avløpsvann og konsekvens i vassdraget. Hva kan oppnås?

St.prp. nr. 75

(2007–2008)

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 125 av 28. september 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for Fellesskapets vannpolitikk (vanndirektivet)

*Tilråddning fra Utenriksdepartementet av 27. juni 2008,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

EØS-komiteen besluttet i møte 28. september 2007 å innlemme europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for Fellesskapets vannpolitikk (vanndirektivet) i EØS-avtalens vedlegg XX (Miljø).

Vanndirektivet har blant annet som hovedformål å forebygge ytterligere forringelse og å beskytte og forbedre tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder i Europa. Direktivet skal også fremme bærekraftig bruk av vann basert på langsiktig beskyttelse av tilgjengelige vannressurser.

I alt 19 vannrelaterte direktiver og forordninger ble lagt under rammedirektivet. Direktivet fastsetter ambisiøse miljømål og må betraktes som et meget sentralt miljødirektiv.

Som følge av forhandlinger mellom EFTA-statene og EU, ble direktivet først behandlet av EØS-komiteen 28. september 2007. Fra norsk side ble det lagt til grunn at EØS-komiteens beslutning vil ha økonomiske konsekvenser, og det ble derfor tatt forbehold om Stortingets samtykke til etterfø-

gende godkjenning i samsvar med Grunnloven § 26, annet ledd.

EØS-komiteens beslutning og en fremforhandlet felleserklæring i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Direktivet, 2000/60/EF følger som uttrykt vedlegg og finnes på <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/regpubl/stprp>.

Direktivet er allerede gjennomført i norsk rett ved forskrift om rammer for vannforvaltning av 15. desember 2006 (vannforskriften) som trådte i kraft 1. januar 2007. Forskriften følger som uttrykt vedlegg og finnes på <http://www.lovdata.no/cgi-wif/ldles?doc=/sf/sf/stf20061215-1446.html>.

2 Generelt om vanndirektivet

EU har over lang tid fremhevet at forvaltningen av vannforekomstene er en av Fellesskapets største utfordringer. I 1995 ble det derfor tatt initiativ til å utvikle en felles politikk og et felles regelverk for beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Dette resulterte i Rammedirektivet for vann (vanndirektivet) som ble vedtatt i 2000.

- "Forskrift om rammer for vannforvaltningen" (vannforskriften), fastsatt ved kgl. Res. 15. desember 2006, gjennomfører EUs rammedirektiv for vann (WFD, Vanndirektivet på norsk) i norsk rett. Trådte i kraft 1. januar 2007.

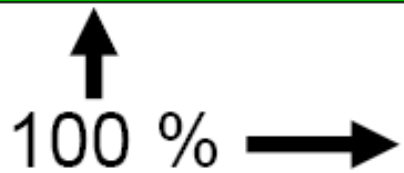
- WFD besluttet innlemmet i EØS-avtalen 28. september 2007. Godkjent av Stoltenberg II regjeringen 27. juni 2008.

- Med Vanndirektivet signaliseres en ny helhetlig og økosystembasert forvaltning av alt vannmiljø i Norge, sammen med resten av Europa.

International River Basins of **EUROPE**

© Copyright Transboundary Freshwater Dispute Database, 2000

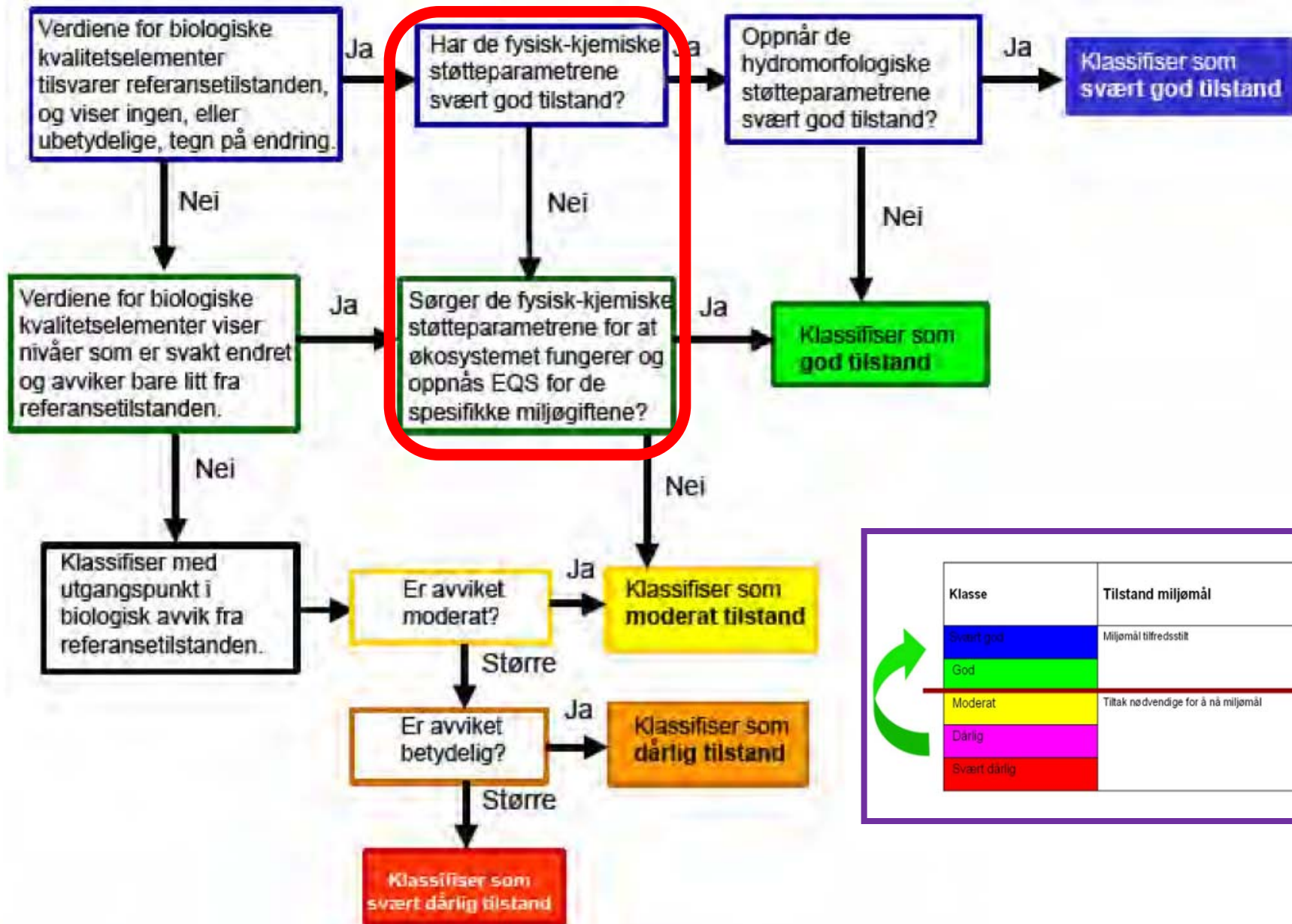

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2016	2018	2017	2018	2019	2020	2021
EU direktiv	PLANLEGGINGSFASE: karakterisering, utarbeide forvaltningsplaner, tiltaksprogrammer, overvåkingsprogrammer.									GJENNOMFØRINGSFASE: gjennomføre tiltak, nå miljømål.											
	 100 %									PLANRULLERING: revisjon av karakterisering, planer og programmer.						ANDRE GJENNOMFØRINGSFASE: gjennomføre tiltak, nå miljømål.					
Norsk vannforskrift	20 %						PLANLEGGINGSFASE: 30 utvalgte områder			GJENNOMFØRINGSFASE: gjennomføre tiltak, nå miljømål. 30 utvalgte områder.											
	80 %						PLANLEGGINGSFASE (resten): karakterisering, utarbeide forvaltningsplaner, tiltaksprogrammer, overvåkingsprogrammer. Dessuten planrullering av de 30 først utvalgte.									GJENNOMFØRINGSFASE (hele landet): gjennomføre tiltak, nå miljømål.					

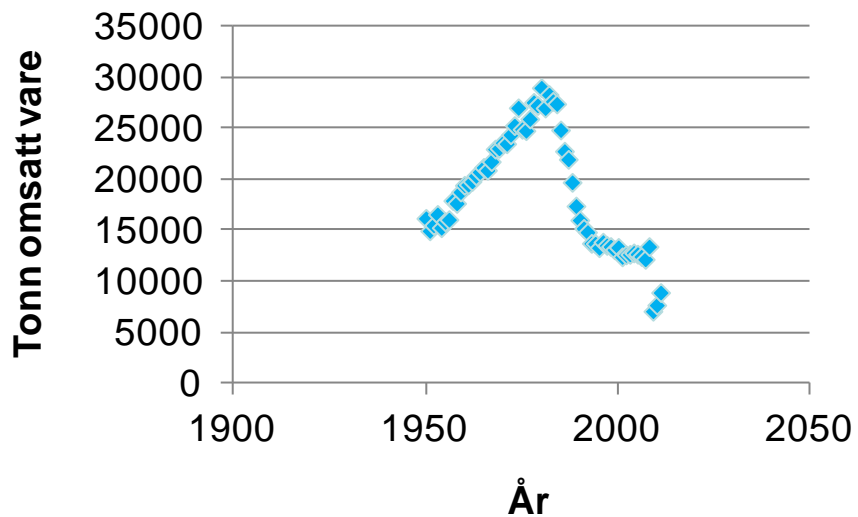
Klasse	Tilstand miljømål
Svært god	Miljømål tilfredsstilt
God	
Moderat	Tiltak nødvendige for å nå miljømål
Dårlig	
Svært dårlig	

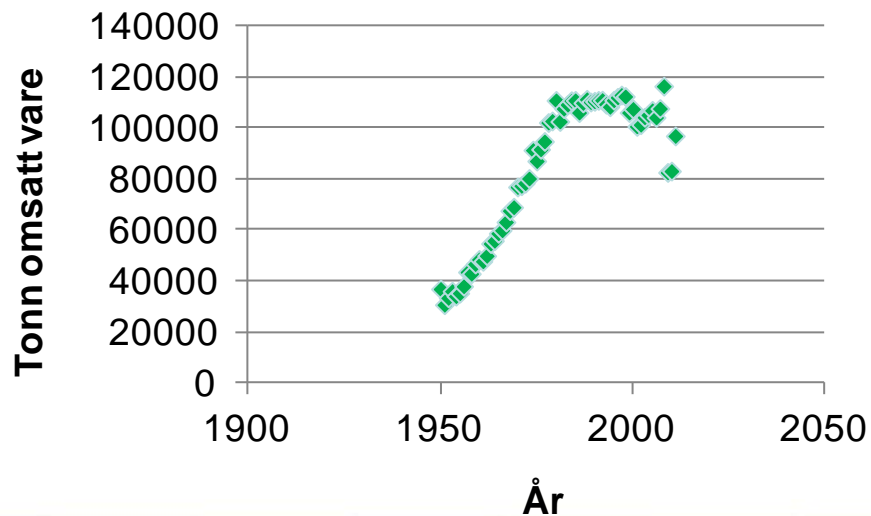

Klasse	Tilstand miljømål
Svært god	Miljømål tilfredsstillt
God	
Moderat	Tiltak nødvendige for å nå miljømål
Dårlig	
Svært dårlig	

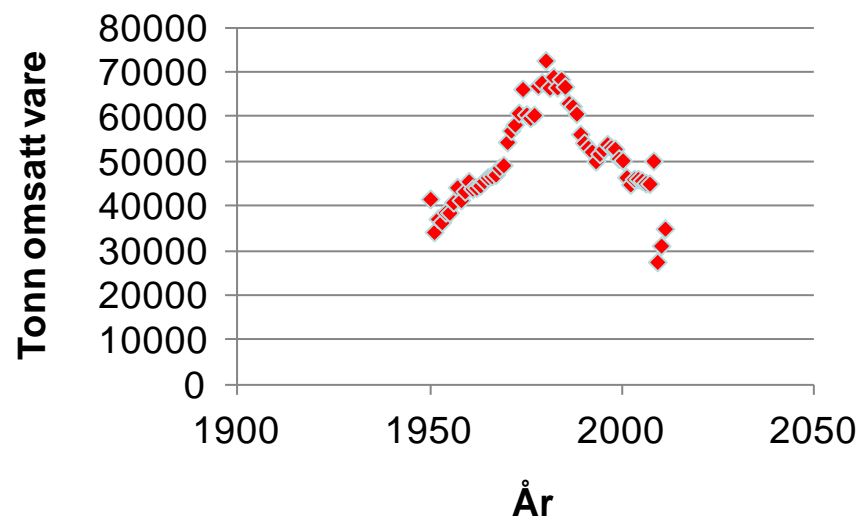
Fosfor

Nitrogen

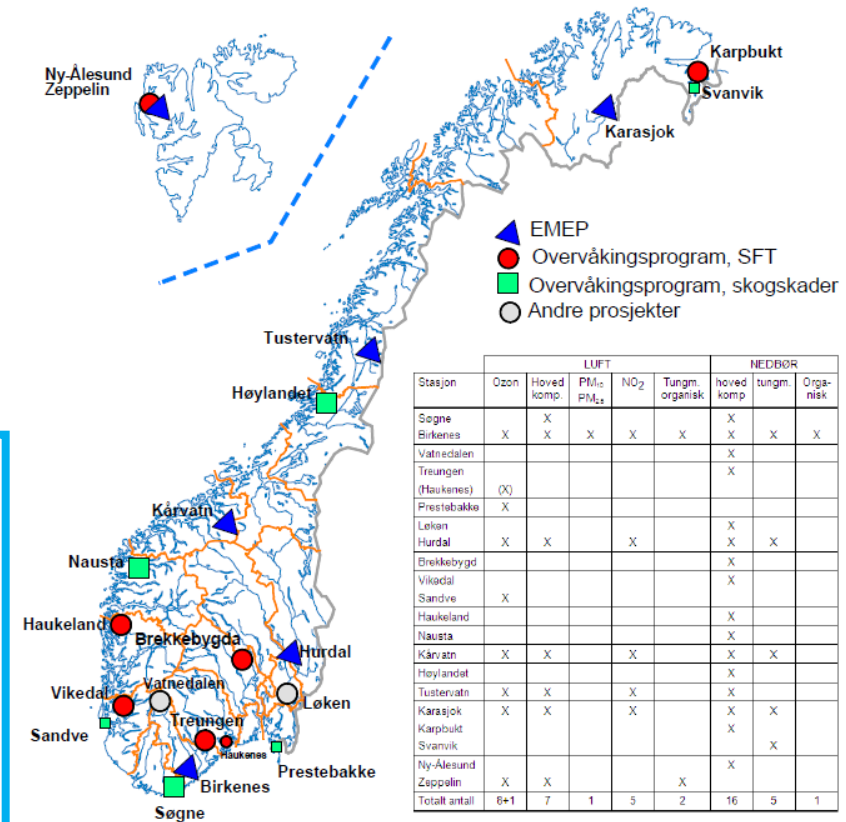
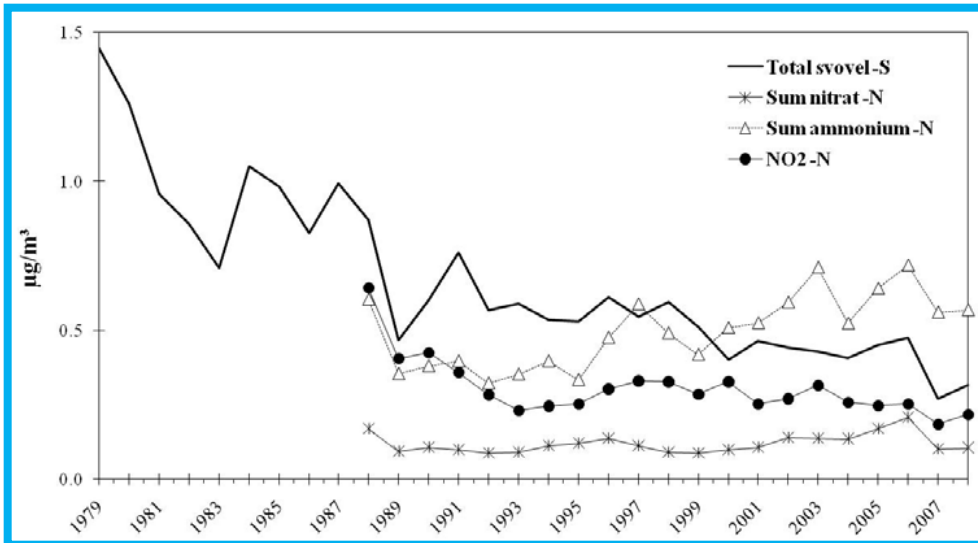
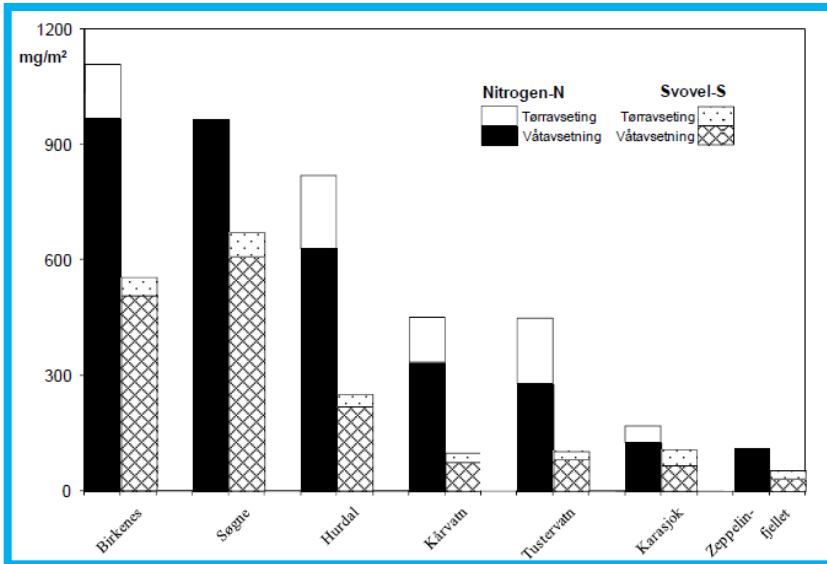

Kalium

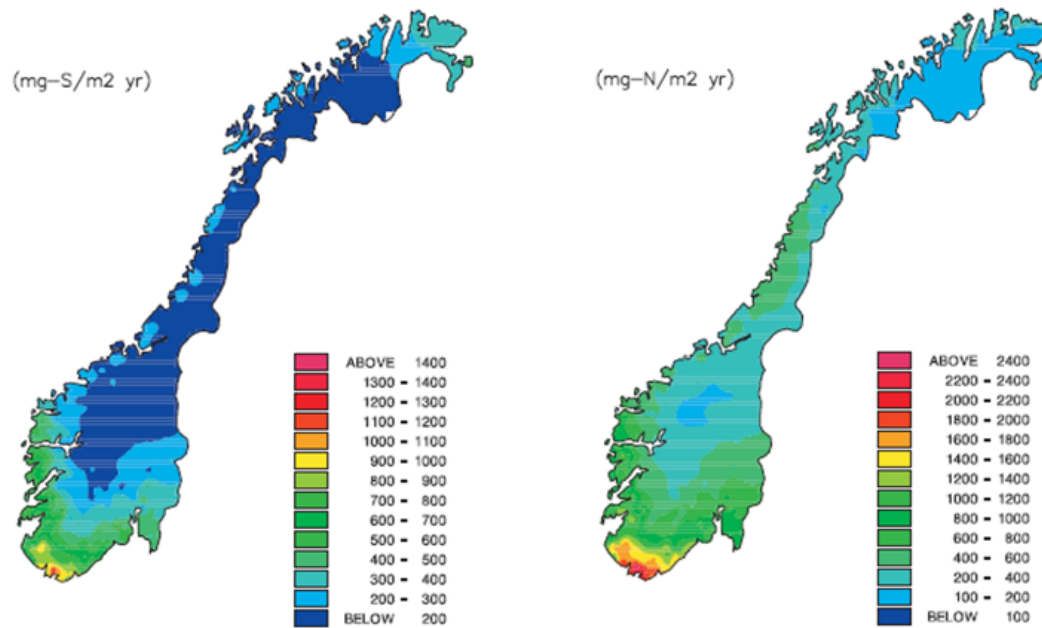
Mineralgjødelsestatistikk 2010 – 2011

Mattilsynet 2011

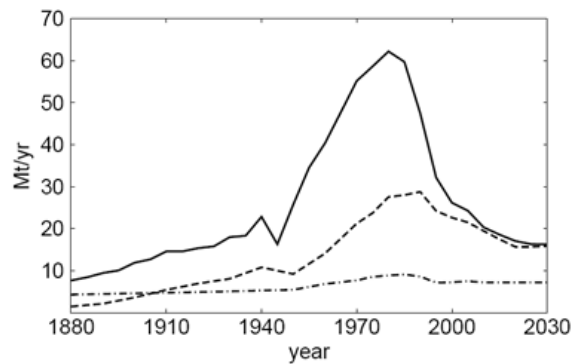

European Monitoring and Evaluation Programme

Avsetningskart for svovel (venstre) og nitrogen (høyre) for perioden 1997-2002. Fra Hole og Tørseth 2002.

Sulfat, nitrat og ammonium utslipp i **Europa** (her modellert etter 2002). Shöpp et al. Hess (2003)

Temporal development (1880–2030) of European emissions of SO_2 (—), NO_x (-----) and NH_3 (.....) in $Mt\ yr^{-1}$ of SO_2 , NO_2 and NH_3 , respectively.

Kombinasjoner av fosfor, nitrogen og karbon har vært tilsatt i storskalaforsøk (Canada, med start sent på 1960-tallet). Fosfor og nitrogen førte til rask eutrofiering. Men, kun når fosfor ble fjernet var det raskt en endring til det bedre.

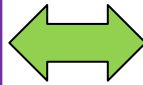
D. Shindler. (Univ. of Alberta)

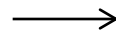
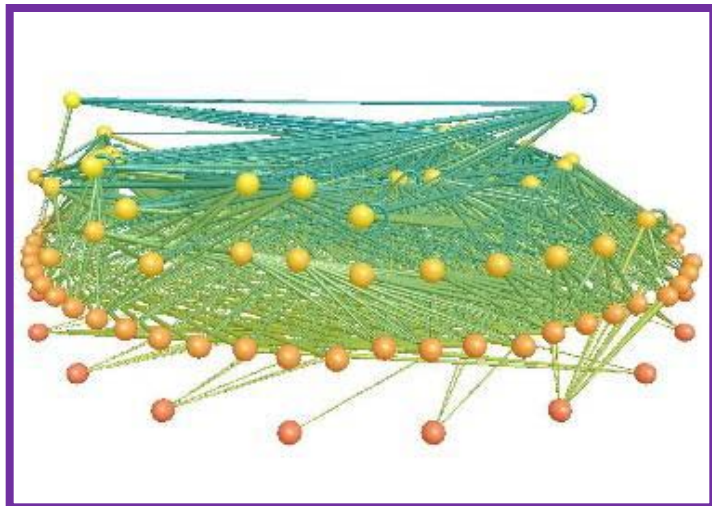
Foto: science.ca (Lake 226 N/S)

Foto: Science, 1973 (Lake 226 N/S)

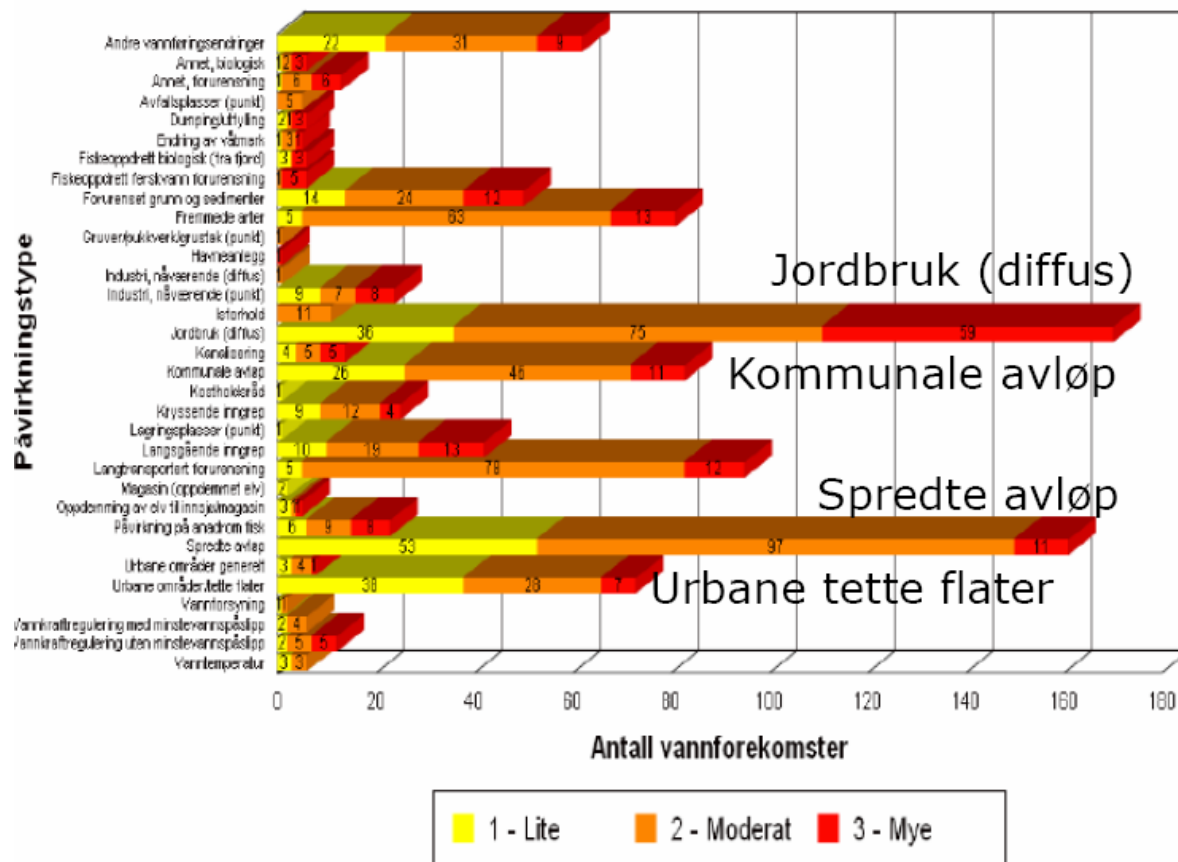
Naturlig og menneskeskapt

Vet respons til planteplankton, men det er kompliserte næringsnett..

Little Rock Lake (Mark Newman).

Fra VANN301 (Haaland/Rohrlack)

Viktige kilder til næringsstofftilførsler (fosfor og nitrogen) til vannforekomster (fra Vannområder i første planfase) i Vannregion Glomma:

- Jordbruk
- **Spredte avløp**
- Kommunale avløp
- Avrenning fra urbane områder

Forvaltningsplan for Vannregion Glomma (2010)

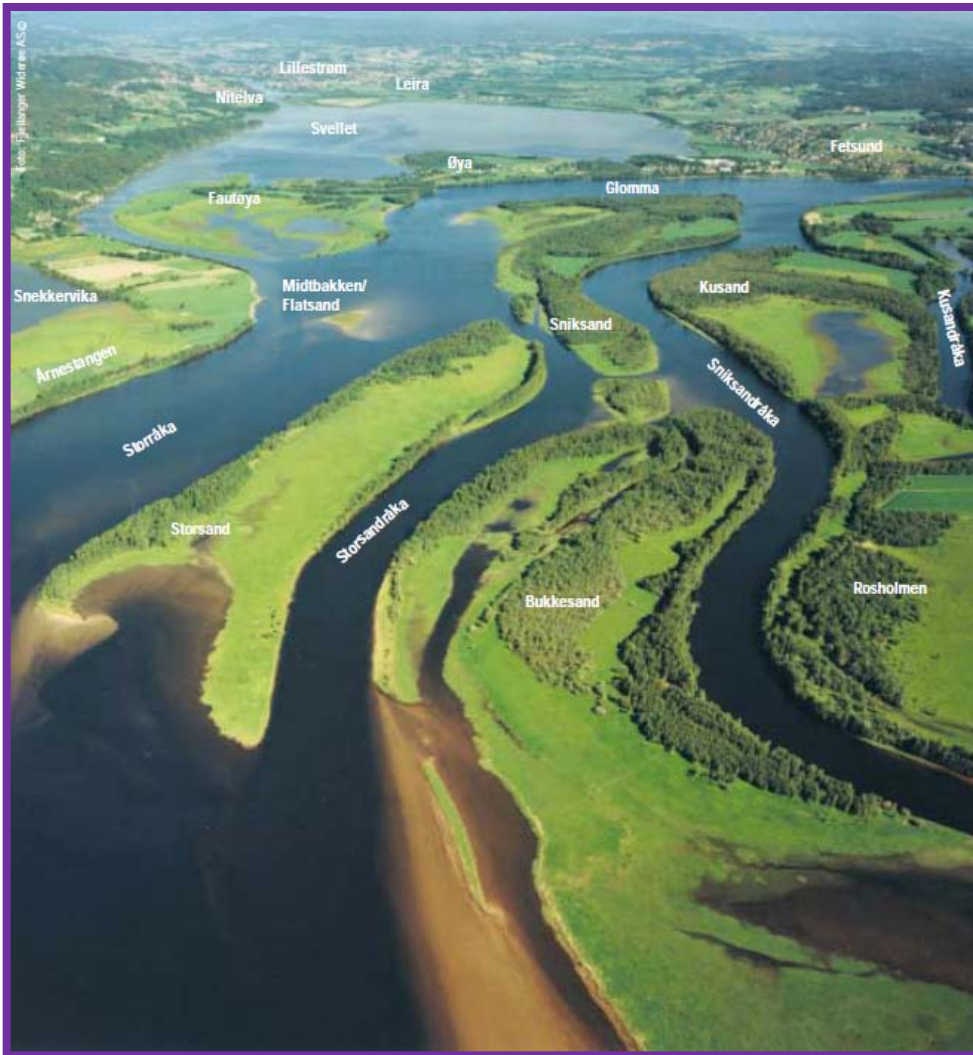

Foto: Fjellanger Widerø AS

Foto: elveliv.no

Foto: Ø. Søby

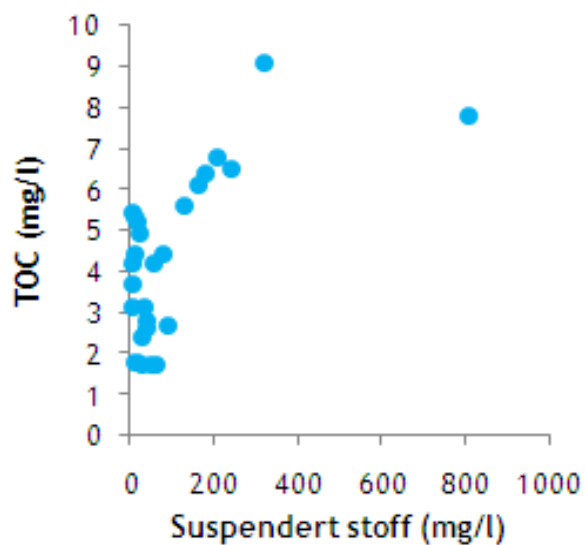
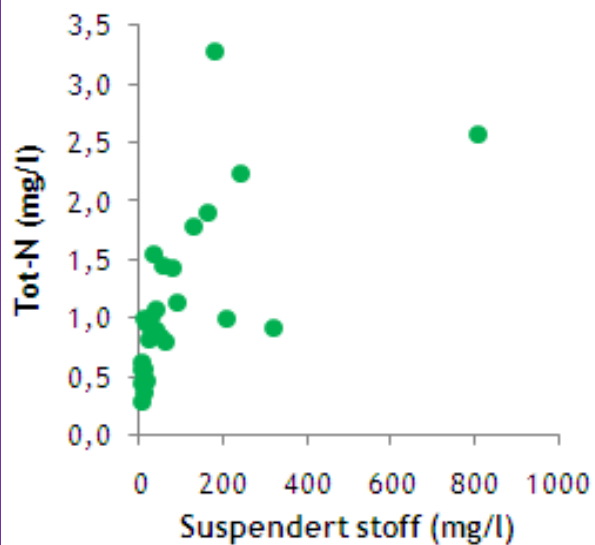
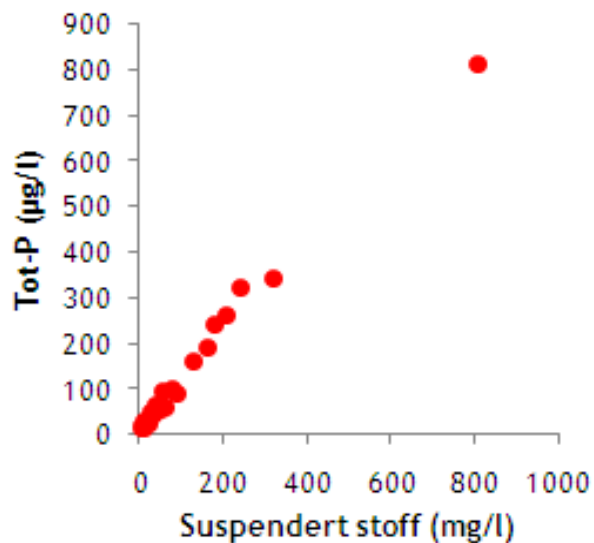
Nordre Øyeren / Nedre Romerike

Beregnet fosfortilførsel til Leiravassdraget (NIVA, 2008, Bioforsk, 2009)

Kilde	Tilførsler av fosfor (Tot-P), kg/år
Kommunaltekniske anlegg	2924
Spredt bebyggelse	1679
Jordbruk	24068
Naturlig erosjon	10925
Sum	39596

Foto: Bioforsk (2011)

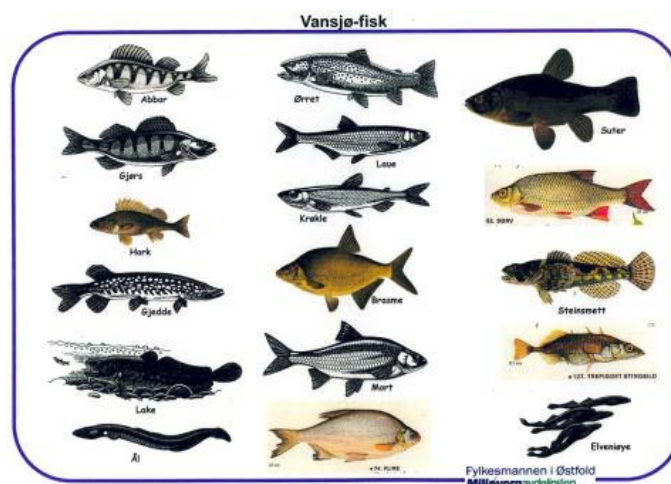
Data fra to bekker i
Leiravassdraget.

Meget leirepåvirket...

Foto: L. Ø. Angeloff

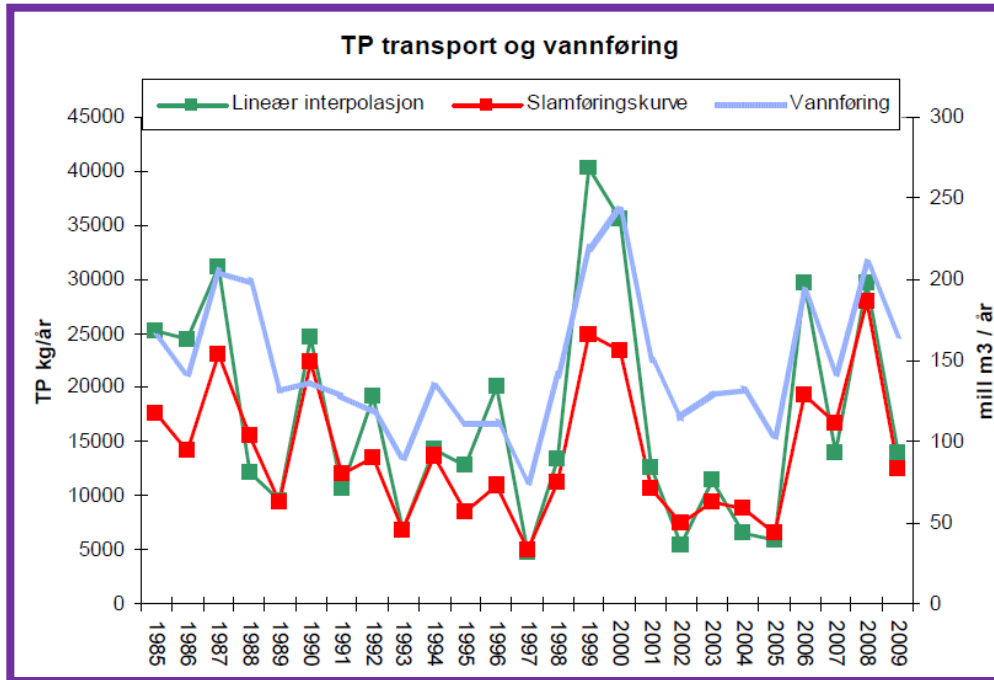
Bioforsk

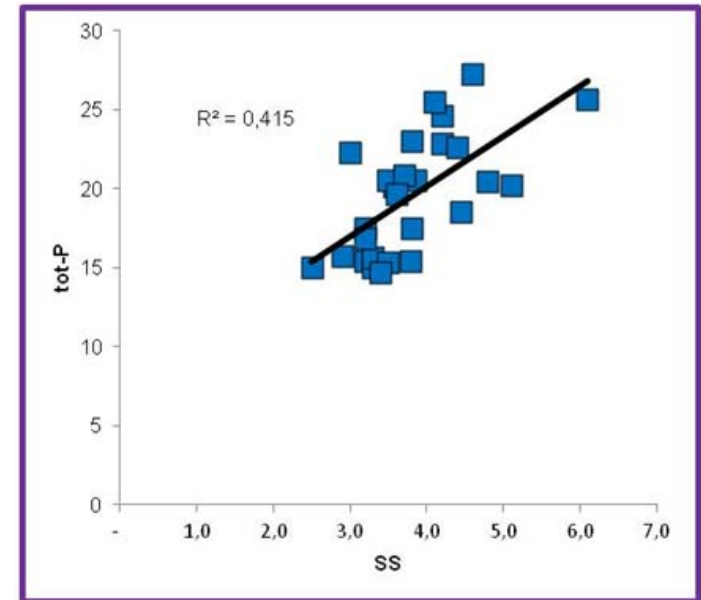
Foto: A. Samland

VANSJØ

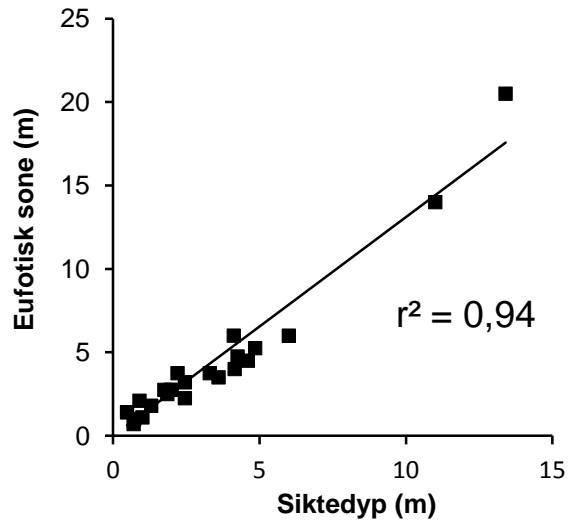

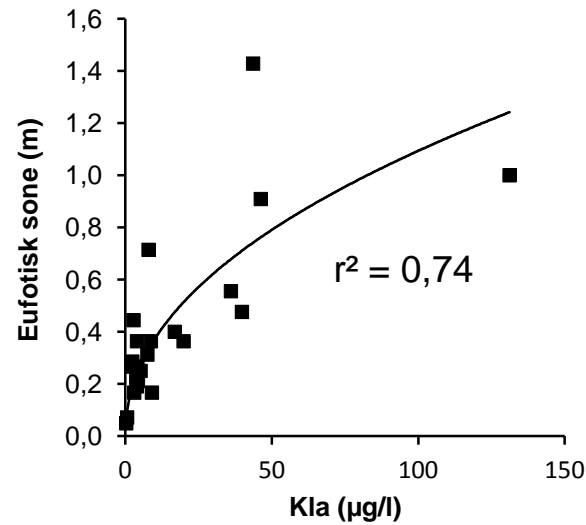
Årsakkumulerte tot-P transport i tilførsler til Storfjorden i Vansjø. Dette er også en funksjon av vannføring (erosjon) og dermed nedbørmengder og -intensitet.

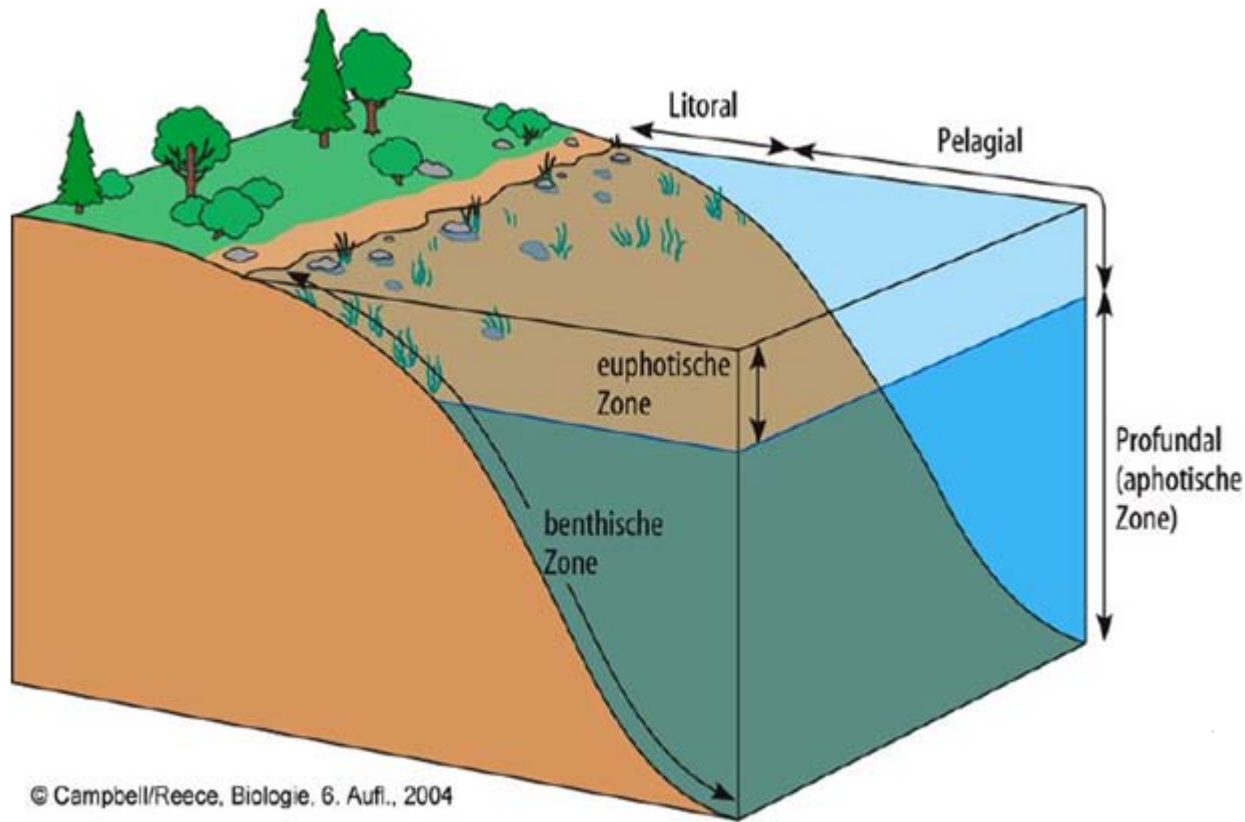

Skarbøvik m. fl. 2010

Eufotisk sone:
Nok lys mht
fotosyntese

© Campbell/Reece, Biologie, 6. Aufl., 2004

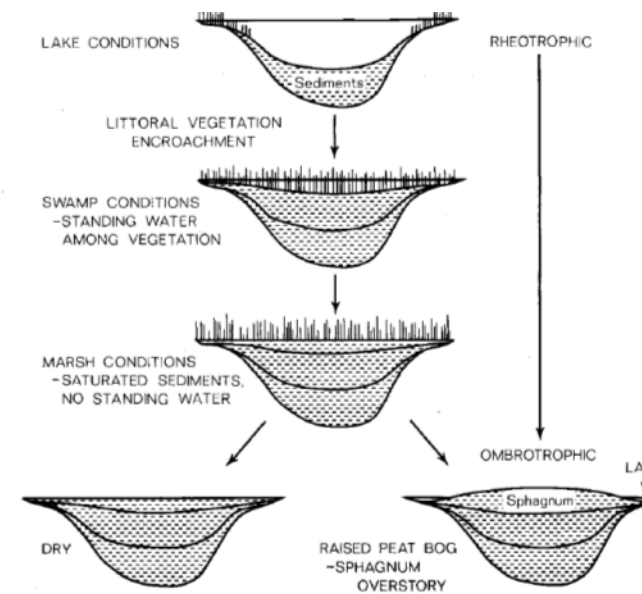
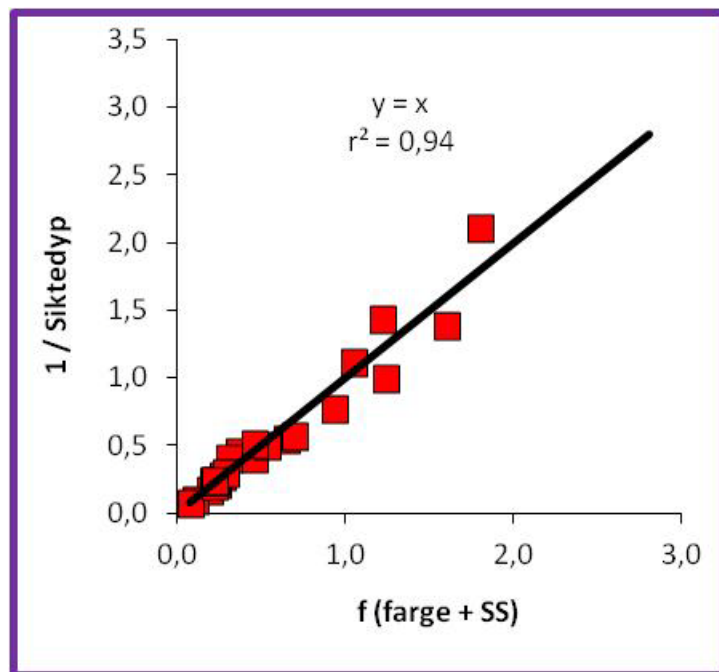
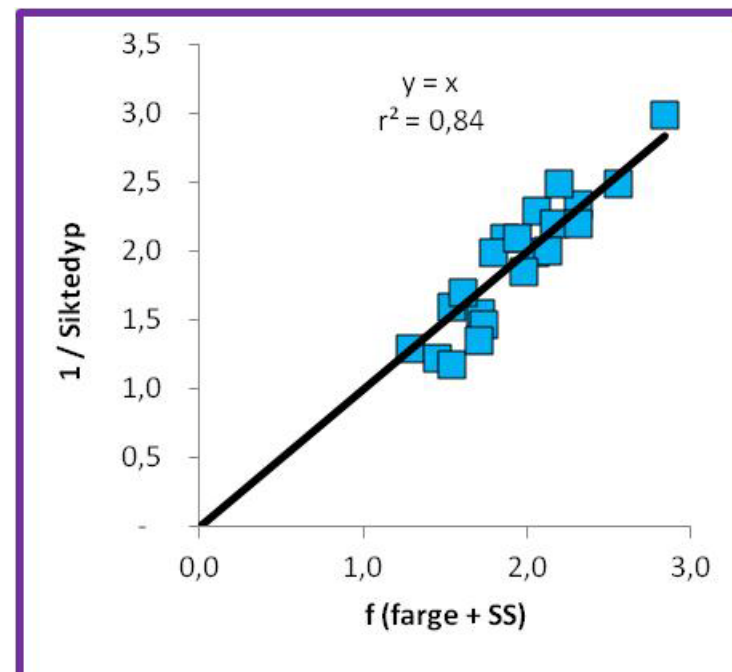

FIGURE 25-8 Frequently observed ontogeny of shallow lake systems through swamp and marsh stages to terrestrial conditions or to raised peat bogs. See text for discussion.

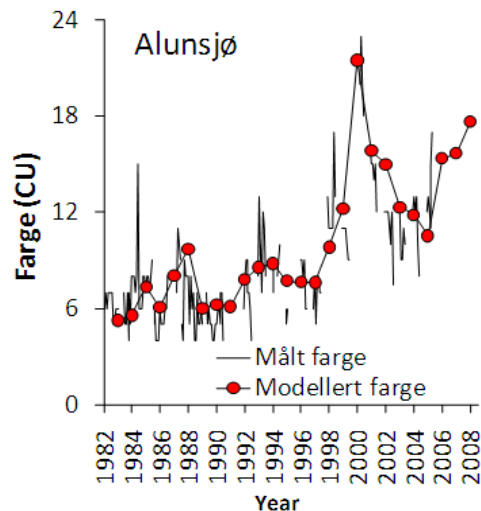
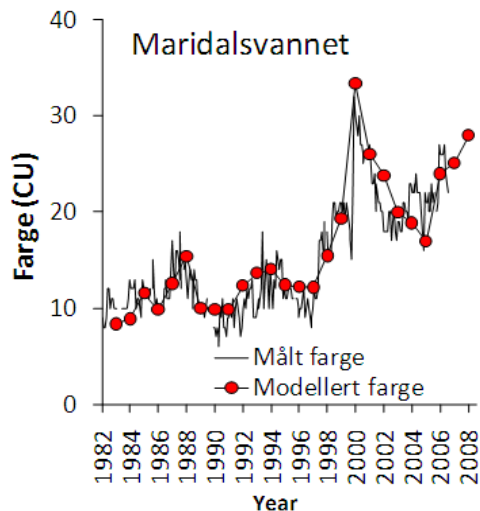
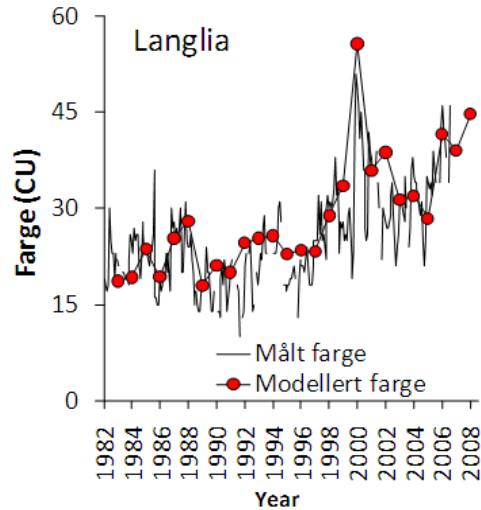
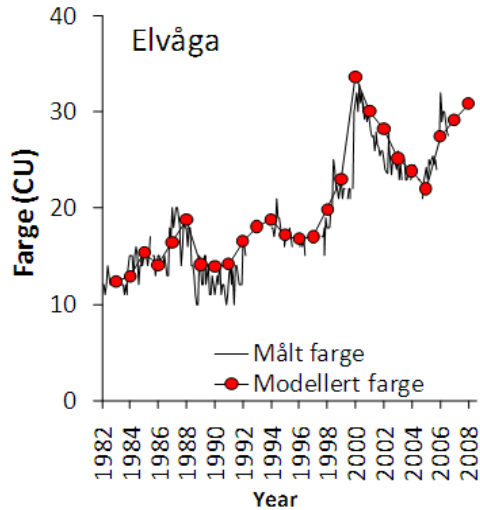
23 innsjøer på
Østlandet
(sommeren 2009)

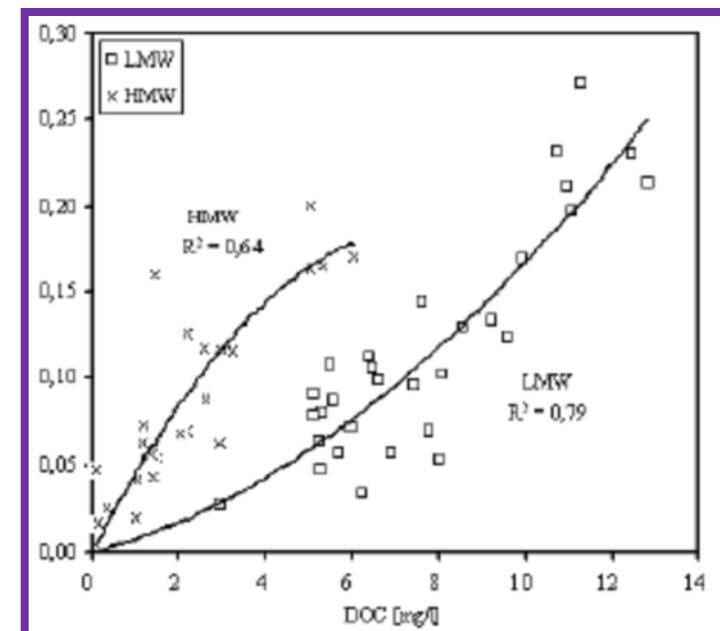
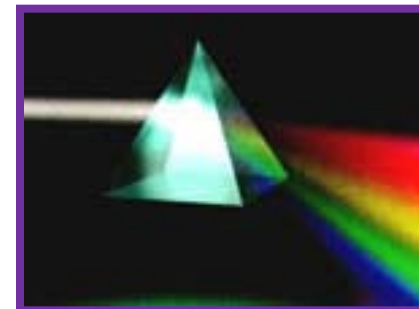
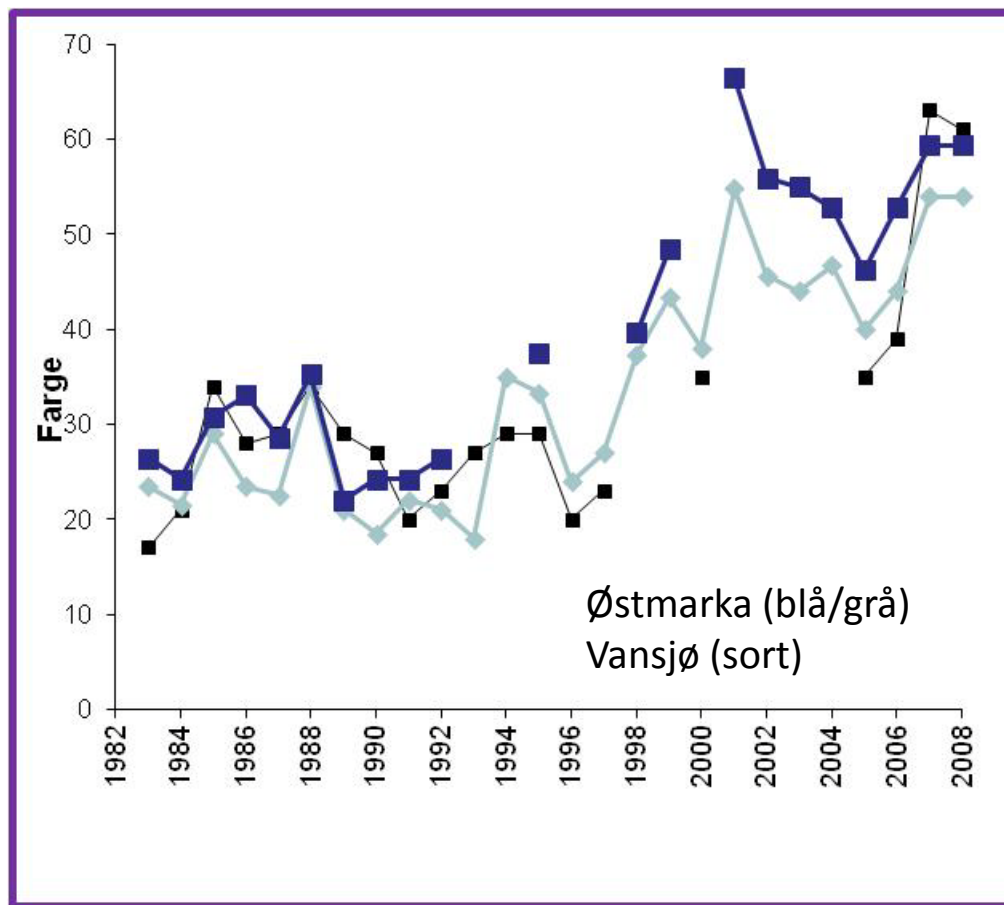

Vansjø
(1982 – 2010)

Drikkevannkilder i Østmarka:

Nedbør vasker idag ut mer organisk materiale fra jordsmonn enn tidligere. Nedbørmengde er viktig.

- Fosfor er per i dag det begrensende element for algevekst i de aller fleste innsjøer i Norge.

- Å begrense utslipp av fosfor (spesielt den lett biotilgjengelige fraksjonen) er viktig for å redusere algevekst.

- Naturlig klimavariasjon kan maskere effekter av tiltak lengre ned i vassdraget.

